

87

Сұлулықты сақтайық

Киік туралы мәтінді тыңдап, нақты мәліметті табуға үйренесің.

Көп таңбалы сандарды қатесіз айтуға және жазуға жаттығасың.

Заттардың санын болжап айта алуға және жазуға үйренесің.

теке
ешкі
тұяқ
шөл
азаю
жойылу

Сөйлесейік

1. Сұрақтарды сынып болып талқылаңдар.

Киіктер қандай болады?

Киіктердің дене түрпаты қандай?

Олар неге ұқсайды?

Олар несімен әдемі?

Олар қандай аймақтарда тіршілік етеді?

Жаңа сөз үйренейік

2. Сөйлемдерді оқы. Суреттен тауып көрсет.

Киіктің төлі – лақ.

Киіктің аталығы – теке. Оның мүйізі болады.

Киіктің аналығы – ешкі. Оның мүйізі болмайды.

Киіктер тұяғымен шөптің тамырын қазып жейді.

Тыңдап және жауап берейік

3. Мәліметті мұқият тыңда. Кестені толықтыр. Жазуға стикерді пайдалан.

Киіктің сақталған жері	Моңғолия мен Қазақстан
Тіршілік ететін аймақ	шөл және дала
Текелердің бойы	
Текелердің салмағы	37–49кг
Ешкілердің бойы	109–127 см
Ешкілердің салмағы	
Текенің айырмашылығы	мүйізі бар
Ешкінің айырмашылығы	
Төлдейтін уақыты	
Пайдасы	Еті дәмді, терісі өдемі, мүйізі мен тұяғы – дәрі.
Қызыл кітапқа енген жылы	
Қорғауға жұмсалатын қаржы	200 000 000 теңге

Жаттығайық

4. а) Мәтінді қайталап тыңда. Болжау мағынасында қолданылған сандарды теріп жаз.

ә) Сөйлем мағынасын ауызша түсіндір.

Үлгі:

Текелердің бойы 26–150 сантиметрдей. Бұл – текелердің бойының ұзындығы 126 см мен 150 см арасында деген сөз.

1. Текелердің салмағы 37–49 кг шамасында.
2. Ешкілердің бойы 109–127 см шамасында.
3. Ешкілердің салмағы – 22–37 кг.
4. Киіктерді қорғауға шамамен екі жүз миллиондай қаражат бөлінген.

❗ Есте сақтайық

тай/тей	Жас киіктердің саны қырықтай болады.
дай/дей	Сырғасы бар киіктер шамамен отыздай болады деп ойлаймын. Оның бойы мүмкін 9 см-дей болар.

Ойнайық

5. Сұрақтарға жауап бер. Сандарды болжап айт.

Әр бұғыдан қанша килограмм мүйіз алынады?

Текелерде неше мүйіз болады?

Маралдың салмағы қанша болады?

Киікті қорғауға шамамен қанша ақша бөлінеді?

Ешкілердің салмағы қанша?

Шамамен неше лақ көтере аласың?

Текелердің салмағы қанша болады?

Сен білесің бе?

Сарыарқада қазіргі жүрген киіктердің саны 47–48 мың ғана.

Ал осыдан жиырма жыл бұрын даладағы киіктердің саны 1 миллион 400 мыңдай болған екен. Киіктердің жойылу қаупі бар.

